

Odpowiedzialność karna za naruszenia przepisów ustawy o ochronie zwierząt i o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych. Część I

Joanna Misiewicz

Prawodawstwo stanowi zbiór praw, których należy przestrzegać w danym porządku w odniesieniu do danej dziedziny. Obejmuje ono źródła prawa, jakimi są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Prawem powszechnie obowiązującym są również akty prawa miejscowego, ale obowiązują one tylko na obszarze działania właściwym dla organów je wydających. Zgodnie z techniką prawodawczą przepisy karne w ustawach zamieszcza się tylko wtedy, gdy naruszenie przepisów danej ustawy nie jest już sankcjonowane normami źródeł prawa karnego, czyli zamieszczonymi w: Kodeksie karnym, Kodeksie karnym skarbowym lub Kodeksie wykroczeń. Pozakodeksowe źródła prawa karnego zamieszczone są w ustawach szczególnych. Co do zasady przepisy karne zawarte w tych aktach prawnych stosuje się zgodnie z zasadami przewidzianymi w części ogólnej Kodeksu karnego.

Prawo karne rozróżnia odpowiedzialność za przestępstwa i wykroczenia. W obu przypadkach są to czyny społecznie szkodliwe, bezprawne, zawinione i przede wszystkim zagrożone karą. Różnica pomiędzy przestępstwem a wykroczeniem uzależniona jest m.in. od oceny stopnia jego szkodliwości. Kwalifikacja danego czynu powiązana jest z różnicą kar oraz trybem postępowania. Przy podziale przestępstw rozróżnia się zbrodnie i występki. Podziały

czynów zabronionych zależne są od grożącej kary, i tak:

1. Zbrodnia to czyn zabroniony, zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą (art. 7 § 2 Kodeksu karnego; 1).
2. Występek to czyn zabroniony, zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc (art. 7 § 3 Kodeksu karnego).
3. Wykroczenie to czyn zabroniony, zagrożony karą aresztu do 30 dni, ograniczenia wolności (w wymiarze jednego miesiąca), grzywny do 5000 zł albo nagany (art. 1 Kodeksu wykroczeń; 2).

Warto wskazać, że jedną z zasad odpowiedzialności karnej jest popełnienie czynu umyślnie (przy zbrodniach), umyślnie lub nieumyślnie, jeśli ustawa tak przewiduje (przy występkach). W przypadku wykroczeń odpowiedzialność pojawia się przy popełnieniu czynu zabronionego umyślnie lub nieumyślnie, ale tylko jeśli ustawa nie ogranicza danego czynu wprost do możliwości popełnienia go tylko z zamiarem umyślnym.

Ustawodawca, aby wymóc stosowanie obowiązujących przepisów prawa z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, uregulował odpowiednie przepisy karne, tzw. przepisy karne pozakodeksowe. Naruszenia prawa mogą stanowić przestępstwo lub wykroczenie

w zależności od ciężaru gatunkowego popełnionego czynu.

Ustawa o ochronie zwierząt

Ustawa reguluje kwestię dotyczącą ochrony życia i zdrowia zwierząt. W przepisach ogólnych ustanowione jest, że zwierzę nie jest rzeczą, jedynie w sprawach, które nie są uregulowane w ustawie stosuje się przepisy dotyczące rzeczy. Ponieważ zwierzęta są zdolne do odczuwania bólu i cierpienia, należy im się odpowiednie, humanitarne traktowanie. W art. 6 ust. 2 ustawodawca wymienił, co w szczególności uważane jest za znęcanie się nad zwierzętami. Wskazuje również, że jest to zachowanie świadome, powodujące ból i cierpienie u zwierzęcia. Tak więc przestępstwo to może być popełnione tylko umyślnie z zamiarem bezpośrednim, czyli godzeniem się i chęcią sprawcy na popełnienie czynu zabronionego. Odpowiedzialność karna spoczywa również na osobie, która swoim zachowaniem dopuszcza do znęcania się nad zwierzęciem. Wśród przykładowo wymienionych zachowań mających znamiona znęcania się, ustawodawca wymienia m.in.:

- umyślne zranienie lub okaleczenie zwierzęcia, niestanowiące dozwolonego prawem zabiegu lub procedury w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych, w tym znakowanie zwierząt stałocielnych przez wypalanie lub wymrażanie, a także wszelkie zabiegi mające na celu zmianę wyglądu zwierzęcia i wykonywane w celu innym niż ratowanie jego zdrowia lub życia, a w szczególności przycinanie psom uszu i ogonów (kopiowanie);
- znakowanie zwierząt stałocielnych przez wypalanie lub wymrażanie;
- bicie zwierząt przedmiotami twardymi i ostrymi lub zaopatrzonymi w urządzenie obliczone na sprawianie specjalnego bólu, bicie po głowie, dolnej części brzucha, dolnych częściach kończyn;
- transport zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, rzeźnych i przewożonych na targowiska, przeniesienie lub przepędzanie zwierząt w sposób powodujący ich zbędne cierpienie i stres;
- złośliwe straszenie lub drażnienie zwierząt;
- utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji
- porzucanie zwierzęcia, a w szczególności psa lub kota, przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje.

Jak zauważył sąd w jednym z wyroków (4), znęcaniem się będzie bezpośrednie postępowanie w stosunku do zwierzęcia objęte zamiarem bezpośrednim (sprawca chce popełnić czyn zabroniony, ma świadomość jego popełnienia). Zamiar nie będzie zatem odnosić się do samego spowodowania cierpienia, ale do samej czynności sprawczej. W przytoczonej sprawie kobieta utrzymywała kilkanaście sztuk bydła. Tylko ona zajmowała się ich karmieniem i pojeniem.

Pewnego dnia zaprzestała wykonywania tych czynności i, jak zeznała dopiero po tygodniu, gdy zwierzęta przestały ryczeć i wydawać inne odgłosy, poszła do obory sprawdzić, co się stało. Zaznaczyć należy, że pokarm był na terenie gospodarstwa w wystarczającej ilości, aby karmić zwierzęta. Okazało się, że część krów padła z głodu. Sąd w uzasadnieniu wyroku zaznaczył, że sprawca może dążyć bezpośrednio do innego celu (nie zawsze przestępnego), podejmując zachowania, które będą powodować cierpienia u zwierząt. Według sądu oskarżona celowo przetrzymywała zwierzęta w nieodpowiednich warunkach i zdawała sobie sprawę z tego, że nie jest im dostarczany pokarm i woda, ponieważ wiedziała, że nikt poza nią nie karmił ich i nie poił. W niniejszej sprawie sąd wymierzył karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z zawieszeniem na dwuletni okres próby oraz środek karny w postaci zakazu posiadania bydła przez okres dwóch lat, a także nawiązkę w wysokości 6000 zł na rzecz organizacji prozwierzęcej.

W art. 35 ustawy o ochronie zwierząt zawarte są przepisy karne. Ustęp 1 stanowi, że zabicie zwierzęcia z naruszeniem przepisów wyłączających sytuację, gdy jest to dozwolone (art. 6 ust. 1) oraz z naruszeniem przepisów stanowiących o dozwolonym zabicu zwierzęcia (art. 33 lub art. 34), jest karalne. Za zabicie zwierzęcia oraz za czyny traktowane jako znęcanie się nad zwierzętami ustawodawca przewidział karę do trzech lat pozbawienia wolności.

Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem, czyli podejmuje działania, które powodują wolną, okrutną śmierć oraz zachowanie sprawcy wskazuje na premedytację w postępowaniu, wówczas kara grożąca to kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do pięciu lat. Zgodnie z definicją ustawową przedziałem jest również takie postępowanie, które charakteryzuje się drastycznością.

Jedynie odnosząc się do orzecznictwa oraz twierdzeń nauki prawa można stwierdzić, że formą szczególnego okrucieństwa będzie brutalne działanie, które powoduje cierpienie zwierzęcia, maltretowanie go i sprawianie dodatkowego bólu, które jest zbędne, aby ostatecznie zwierzę pozbawione zostało życia (5).

Ten typ przestępstwa jest tzw. typem kwalifikowanym, czyli zagrożonym karą surowszą niż przestępstwo podstawowe. Kwalifikacja odnosi się do działania ze szczególnym okrucieństwem. Kara grożąca jest z tego względu wyższa, ponieważ przy podstawowym typie przestępstwa dolną granicą jest miesiąc (jest to ustawowe minimum), gdy sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem, przewidywana dolna granica to wspomniane trzy miesiące.

Oprócz wymierzenia kary pozbawienia wolności, ograniczenia wolności lub grzywny sąd może orzec o zakazie posiadania zwierząt przez określony czas, a także przepadek zwierzęcia, jeśli sprawcą jest jego właściciel. W takim przypadku wyznaczany jest przez sąd termin, w którym należy przekazać zwierzęta określonej osobie lub instytucji. W razie niewykonania w wyznaczonym terminie nakazu wydawane jest postanowienie o czasowym odebraniu zwierząt.

Organem właściwym do wykonania postanowienia sądu jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Czasowe odebranie może również nastąpić bez postanowienia sądu, jeśli wypełnione są przesłanki określonego w art. 6 ust. 2 znęcania się nad zwierzętami. Podstawą odebrania jest wydanie decyzji o rygorze natychmiastowej wykonalności przez organ wykonawczy miasta bądź gminy, właściwy dla miejsca pobytu zwierzęcia. Odebrane zwierzę zgodnie z ustawą powinno zostać przekazane do właściwego dla swojego gatunku miejsca, jakim jest: schronisko dla zwierząt, gospodarstwo rolne lub ogród zoologiczny. Jeśli sąd nie orzeknie przypadku znęcania, którego sprawcą jest jego właściciel lub postępowanie karne nie zostanie umorzony, wówczas odebrane zwierzę musi zostać zwrócone. Decyzja o odebraniu podejmowana jest po uzyskaniu informacji otrzymanej przez policję, straż gminną, lekarza weterynarii lub organizację, której statutowym celem jest ochrona zwierząt. W drodze wyjątku, gdy działania muszą być podjęte natychmiastowo, uprawnione organy (lekarz weterynarii lub właściwa organizacja społeczna) mogą odebrać zwierzęta, informując o tym fakcie wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, który następnie wydaje decyzję. Od wydanej decyzji adresat jej ma prawo wnieść odwołanie w terminie trzech dni od daty jej otrzymania do samorządowego kolegium odwoławczego.

Spraw dotyczących znęcania się nad zwierzętami jest corocznie rozpatrywanych bardzo dużo. Sądy uznają, że znęcaniem będzie przykładowo utrzymywanie psa na krótkiej uwięzi, niedostarczanie w odpowiedniej ilości wody i jedzenia, utrzymywanie w warunkach ciągłego narażenia na niekorzystne warunki atmosferyczne. Przykładem rażącego zaniedbania, prowadzącego do znęcania się nad zwierzęciem może być sprawa rozpatrywana przez Sąd Rejonowy w Lwówku Śląskim, gdzie w wyroku z dnia 28 listopada 2018 r. (6) sąd orzekł warunkowe umorzenie postępowania karnego na okres dwóch lat próby, a dodatkowo przypadek znęcania (psa), który został czasowo odebrany na mocy prawomocnej decyzji właściwego miejscowo burmistrza. Dodatkowo obciążył oskarżonego kosztami sądowymi, kosztami poniesionymi przez oskarżyciela posiłkowego (jako zwrot poniesionych wydatków) oraz zapłatę na rzecz określonej organizacji prozwierzęcej jako obowiązek naprawienia szkody (zwrot kosztów leczenia). W przytoczonej sprawie pies miał do dyspozycji prowizoryczną konstrukcję zbudowaną z trzech stron z desek. Z jednej strony nie było ściany, co powodowało narażenie zwierzęcia na opady, wiatry i mróz. Pies cierpiał na chorobę skóry. Właściciel odwiedzał gabinet weterynaryjny sporadycznie, a utrzymywanie psa na zewnątrz dodatkowo narażało go na ból i cierpienie. Lekarz weterynarii, badając psa, zdiagnozował niedoczynność tarczycy oraz zapalenie stawów. Następnie już po interwencyjnym odebraniu zwierzęcia i poddaniu go leczeniu zdiagnozowano przewlekły stan zapalny skóry wywołany drożdżycą. Sąd uznał, że utrzymywanie nadal psa w takich warunkach z narażeniem go na oddziaływanie bezpośrednio warunków atmosferycznych, w tym również

ujemnych temperatur, wypełnia znamiona znęcania się nad zwierzęciem, bowiem właściciel świadomie dopuszczał się tego czynu.

Dodatkową dolegliwością dla sprawcy penalizowanego czynu może być: zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie, a także przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa. Przykładem zakazu prowadzenia określonej działalności może być wyrok w sprawie o znęcanie się nad zwierzętami oskarżonej, która prowadziła niezarejestrowaną hodowlę psów (7). Utrzymywała 63 psy ras shi-tzu, maltańczyk i west highland white terrier w niewłaściwych warunkach, m.in. w klatkach lub małych kojcach, w brudzie, bez stałego dostępu do czystej wody, a także bez zapewnienia im właściwej pielęgnacji i opieki lekarskiej. Doprowadziło to m.in. do inwazji pasożytów zewnętrznych, stanów zapalnych skóry, w tym alergicznego zapalenia skóry spowodowanego pchłami, brudnych przewodów słuchowych, przerośniętych pazurów, zapalenia przyzębia, guzów gruczołów sutkowych, stanu zapalnego oczu, sklejenia włosów wysiękiem w obrębie oczu. Zdaniem sądu stanowiło to zagrożenie dla życia i zdrowia zwierząt. Oprócz kary pozbawienia wolności w wysokości ośmiu miesięcy w zawieszeniu na okres próby trwającej dwa lata i przypadku zwierząt sąd orzekł zakaz prowadzenia wszelkich działalności w zakresie handlu i hodowli zwierząt na okres dwóch lat.

Dodatkową uciążliwością dla sprawcy może być orzeczenie nawiązki (od 500 zł do 100 000 zł) na cel, który określony jest przez sąd, ale związany jest z ochroną przyrody (przykładem może być przytoczona już sprawa znęcania się nad bydłem).

Ustawodawca przewidział także zakaz dotyczący handlu zwierzętami domowymi na targowiskach, giełdach i targach oraz zakaz sprzedaży psów i kotów poza miejscem ich hodowli lub chowu. Z uwagi na to, że młode zwierzęta są szczególnie narażone na różnego rodzaju choroby zakaźne oraz ryzyko szybkiego i niekontrolowanego przenoszenia się drobnoustrojów chorobotwórczych, zakazy tego rodzaju wydają się słusznym krokiem prawodawczym mającym na celu minimalizowanie ryzyka wystąpienia chorób zakaźnych. Jednocześnie ogranicza to działanie nielegalnych hodowli, tzw. pseudohodowli. Złamanie tych zakazów traktowane jest jako wykroczenie i sankcjonowane jest aresztem lub grzywną. Zgodnie z Kodeksem wykroczeń kara aresztu obliczana jest w dniach i trwa od 5 do 30 dni, kara grzywny natomiast od 20 zł do 5000 zł. Ustawy szczególnie mogą przewidywać inną kwotę grzywny, jednak jeśli nie jest to określone, przyjmuje się wysokość przewidzianą w przepisach kodeksowych.

Ustawodawca określił, że wykroczeniem będzie m.in. utrzymywanie lub hodowla psów uznawanych za rasy agresywne bez wymaganego zezwolenia. W przypadku ukarania sprawcy może być dodatkowo orzeczone przypadek znęcania. Podobną kategorią

czynu zabronionego będzie transport zwierząt bez wymaganych dokumentów lub przez osobę nieposiadającą licencji.

Zasadą jest, że w roli pokrzywdzonego będzie występować nie zwierzę, ale jego właściciel lub posiadacz zwierzęcia, a w przypadku, gdy sam jest oskarżonym w miejsce pokrzywdzonego może wejść organizacja społeczna, której statutowym celem jest ochrona zwierząt. W omówionym wyżej wyroku Sądu Rejonowego we Lwówku Śląskim w miejsce pokrzywdzonego wstąpiła właśnie organizacja społeczna. W powyższej sprawie sąd wyjaśnił: *Na gruncie rozwiązań prawnokaranych co do zasady pokrzywdzonym przestępstwami znęcania nad zwierzęciem nie jest zwierzę, ale jego właściciel lub posiadacz. Jednocześnie procedura karna wyklucza kumulację ról pokrzywdzonego i oskarżonego w postępowaniu co do tego samego czynu. Jeżeli więc właściciel zwierzęcia, czyli osoba, która potencjalnie może być pokrzywdzonym czynem polegającym na znęcaniu się nad tym zwierzęciem, sama się nad nim znęca, ze względu na potrzebę ochrony zwierząt, w takich sytuacjach ustawodawca upoważnił do wykonywania praw pokrzywdzonego organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona zwierząt.*

Ustawa ochrania również zdrowie i życie bezpiecznych psów i kotów. Zgodnie z polskimi przepisami prawa gminy zobligowane są do stosowania działań mających na celu walkę z bezdomnością zwierząt i muszą m.in. zapewnić im właściwą opiekę. Najczęściej podpisane są umowy ze schroniskami dla bezdomnych zwierząt, gdzie możliwe jest tymczasowe przetrzymywanie psa lub kota do czasu adopcji. Zgodnie z przepisami karnymi ustawy, co do zasady, zabronione jest wyłapywanie zwierząt bezdomnych, jeśli nie można zapewnić im miejsca w schronisku.

W ostatnim okresie coraz częściej organizacje społeczne zajmują się odławianiem i dalszym przetrzymywaniem blakających się psów i kotów. Jest to niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Schronisko jest nadzorowane przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii, podlega ściśle określonym przepisom prawa, zagwarantowane jest zachowanie niezbędnej kwarantanny, polegającej na odosobnieniu nowo przyjętego zwierzęcia i jego obserwacji w kierunku chorób zakaźnych. Stowarzyszenie, fundacja lub osoba fizyczna, prowadząca hotelik lub przytulisko nie podlega w chwili obecnej żadnym przepisom, na mocy których powiatowy lekarz weterynarii mógłby sprawować nadzór. Istnieje zatem duże niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się chorób oraz narażania ludzi na ewentualne okaleczenia lub zakażenia. W ten sposób odłowione zwierzęta przebywają w warunkach często niezgodnych z wymaganiami weterynaryjnymi, którym podlegają schroniska (8). Należałoby zatem rozważyć kwestię nadzoru powiatowego lekarza weterynarii nad tego typu jednostkami. Co do zasady wyłapywanie bezpiecznych zwierząt bez zapewnienia im miejsca w schroniskach stanowi wykroczenie. Karalne jest również usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo w tym zakresie.

Podobny zakres kar (areszt bądź kara grzywny) przewidziany jest za utrzymywanie zwierząt gospodarskich w złych warunkach oraz za inne naruszenie

przepisów ustawy. Powyższe zachowania sprawcy dotyczą jednak w przeważającym zakresie ochrony zwierzęcia, biorąc pod uwagę jego dobrostan, choć również mogą mieć znaczenie w zakresie działań mających na celu zwalczanie i zapobieganie powstawaniu ognisk chorób zakaźnych.

Wykroczeniem będzie także niezachowanie środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, określone w art. 77 Kodeksu wykroczeń. Warto podkreślić, że sprawcą będzie osoba, która jest w posiadaniu zwierzęcia, ale niekoniecznie jest jego właścicielem. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim uznał, że

ScanVet Poland

Przedstawiciel
regionalny

Oferta pracy dla Lekarza weterynarii

WROCŁAW
woj. dolnośląskie

Wymagane kwalifikacje:

- wyższe wykształcenie weterynaryjne
- prawo jazdy kategorii B
- znajomość obsługi komputera: m. in. MS Office
- znajomość j. angielskiego
- zdolności organizacyjne i umiejętność nawiązywania kontaktów
- dyspozycyjność

Firma zapewnia:

- bardzo atrakcyjne warunki pracy i wynagrodzenia
- doskonalenie kompetencji zawodowych przez udział w szkoleniach i konferencjach na koszt firmy
- nowoczesne narzędzia pracy: m. in. laptop oraz nowy samochód, pakiet pracowniczy

Zgłoszenie CV ze zdjęciem i listem motywacyjnym uwzględniające klauzulę o ochronie danych osobowych prosimy przesłać na adres mailowy:

scanvet@scanvet.pl

Firma zastrzega sobie prawo odpowiedzi jedynie na wybrane oferty

ScanVet
POLAND

Al. Jerozolimskie 99 m.39
02-001 Warszawa
Tel. 22 622 91 83
www.scanvet.pl

wykroczeniem było niewłaściwe zabezpieczenie terenu posesji, po której poruszały się psy, przez co swobodnie wydostawały się one na ulicę, stwarzając zagrożenie dla pieszych i rowerzystów (9).

Szczególnym zagadnieniem jest problem uboju rytualnego, który swego czasu stanowił prawniczą wątpliwość. Według rozporządzenia Unii Europejskiej (10) w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania dozwolone jest zabijanie zwierząt w celach religijnych bez uprzedniego ogłuszenia tylko w wyznaczonych rzeźniach. Na wniosek Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej Trybunał Konstytucyjny zbadał zgodność przepisów ustawy o ochronie zwierząt z Konstytucją. W wyroku wskazano, że art. 34 ust. 1, mówiący o tym, że zwierzę może zostać uśmiercone w ubojni po uprzednim pozbawieniu świadomości, jest niezgodny z przepisami konstytucyjnymi w zakresie poddawania zwierząt ubojowi według metod wymaganych przez obrzędy religijne. Trybunał orzekł również, że jest to niezgodne z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, która w art. 9 gwarantuje każdemu m.in. wolność w wykonywaniu czynności rytualnych. Trybunał uznał, że skoro przepis ustawy nie upoważnia w zakresie praktykowania uboju rytualnego zabijania zwierząt bez ogłuszenia, należy orzec niezgodność przepisów ustawy z Konstytucją. Ponadto Trybunał zaznaczył, że przepisy karne sankcjonujące działania sprawcy w zakresie uboju, który wykonywany jest na potrzeby obrzędów religijnych, również są niezgodne z ustawą zasadniczą (11). Na chwilę obecną ubój rytualny jest więc w Polsce prawnie dozwolony.

Z biegiem lat obserwuje się wzrost liczby osób skazanych za znęcanie się nad zwierzętami. Z jednej strony dane statystyczne powinny niepokoić, jednak z drugiej strony można traktować tendencję zwykłą jako uwrażliwienie społeczeństwa na krzywdę zwierząt. Większa świadomość, że zwierzę może odczuwać ból i cierpienie z pewnością przyczynia się do wzrostu wykrywalności przestępstw i skazania oprawców. Według danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości w 2018 r. skazano 709 osób, czyli o ponad 170 więcej porównaniu do 2015 r. (12). Nie ulega wątpliwości, że podejście organów ścigania do tego rodzaju przestępstw jest traktowane poważniej. Nagłaśnianie spraw w mediach również przyczynia się do wzrostu empatii wobec zwierząt. Zauważalna jest duża aktywność w sprawach karnych tych organizacji, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. Coraz częściej obserwować można ich czynny udział w postępowaniach sądowych obok prokuratora, jako oskarżycieli posiłkowych.

Niektóre państwa należące do Unii Europejskiej wprowadziły zakaz hodowania zwierząt futerkowych. W Niemczech określono minimalne wymogi, w jakich zwierzęta te powinny być utrzymywane, m.in. wielkość klatek, rodzaj podłoża i ogólne warunki. Całkowity zakaz hodowania zwierząt na futra obowiązuje np. w Wielkiej Brytanii i Austrii, natomiast w Szwecji zakazana jest hodowla lisów, norki zaś mogą być hodowane, jednak w ściśle określonych warunkach. Zwierzęta domowe również podlegają

ochronie prawnej. W Szwecji należy zapewnić kotu pozostawionemu w domu dostęp do jedzenia i picia oraz co najmniej dwa razy na dobę kot powinien mieć kontakt z człowiekiem, a pies być wyprowadzany na spacer. W państwach członkowskich stosowane są również wysokie kary grzywny za znęcanie się nad zwierzętami. Wprowadzone są także zakazy odnośnie wykorzystywania zwierząt w cyrkach, np. we Włoszech wprowadzono ustawę, która przewiduje odwołanie od uczestnictwa zwierząt w przedstawieniach, w Szwecji tylko określone gatunki zwierząt mogą być wykorzystane w cyrkach, a w Finlandii poza lwem morskim zakazane jest wykorzystanie dzikich zwierząt (13).

Piśmiennictwo

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88, poz. 553).
2. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2019, poz. 821).
3. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 2019, poz. 122).
4. Wyrok Sądu Rejonowego w Zambrowie z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. akt I K 123/18, Internetowy Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych.
5. <http://prawo-karne-adwokat.com.pl>
6. Wyrok Sądu Rejonowego w Lwówku Śląskim z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. akt II K 312/17, Internetowy Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych.
7. Wyrok Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 06.03.2019 r., sygn. akt II K 302/18, Internetowy Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych.
8. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz.U. 2004 nr 158, poz. 1657).
9. Wyrok z uzasadnieniem Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 30.10.2017 r., sygn. akt VII W 286/17, Internetowy Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych.
10. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. L 303/1 z dnia 18 listopada 2009 r.).
11. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 grudnia 2014 r. sygn. akt K 52/13.
12. <https://isws.ms.gov.pl>
13. <https://eweterynaria.pl>